

3. Ковальова К. І., Богадьорова Л. М. Рефлексія як структурна одиниця уроку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: педагогічні науки*. 2018. Вип. № 82. С. 45-48.

4. Концепція Нової української школи. URL: <https://bit.ly/3nJnbhU>

5. Парфілова С., Крезора К. Організація рефлексивної діяльності молодших школярів з використанням стратегій критичного мислення. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 7 (111). С. 189-201.

6. Полонська Т. К. Особливості використання рефлексії у процесі компетентісно орієнтованого навчання іноземної мови у 5–6 класах гімназії. URL: <https://bit.ly/4i5ZwDQ>.

Омельчук Олена Ростиславівна,

директор Обарівського ліцею Городоцької сільської ради Рівненського району Рівненської області

Ляховчук Наталія Михайлівна,

заступник директора з навчально-виховної роботи Обарівського ліцею Городоцької сільської ради Рівненського району Рівненської області

Зарічнюк Наталія Ростиславівна,

заступник директора з виховної роботи Обарівського ліцею Городоцької сільської ради Рівненського району Рівненської області

ПРАВОВЕ ТА ПРЕВЕНТИВНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ОБАРІВСЬКОГО ЛІЦЕЮ

З метою підвищення рівня обізнаності учасників освітнього процесу з питань безпеки в умовах дії воєнного стану в країні та відповідальності за вчинення неправовірних дій в Обарівському ліцеї систематично проводиться просвітницька робота із здобувачами освіти та їх батьками, щодо відповідальності за вчинені протиправні

дії щодо учасників освітнього процесу під час дії режиму воєнного стану.

Реалізація завдань і змісту правового та превентивного виховання здобувачів освіти в закладі здійснюється передусім у процесі освітнього процесу. Вивчення гуманітарних предметів спрямоване на формування в них високих ідеалів, морально-правових якостей, непримиренності до аморальних явищ, правопорушень і злочинності. Дисципліни природничого циклу дають змогу торкнутися кола питань з різних галузей права, зокрема його нормативних актів щодо охорони природи, охорони праці, охорони здоров'я людини та ін.

Важлива роль у правовому та превентивному вихованні здобувачів освіти належить курсам «Основи правознавства» та «Громадянська освіта» у процесі вивчення яких вони знайомляться з фундаментальними цінностями сучасного світу: демократія, свобода, повага гідності та прав людини, солідарність, що є базовою умовою демократичного розвитку суспільства та громадян, які володіють уміннями здійснювати зважений і раціональний вибір, критично мислити та аналізувати інформацію, розуміють роль і значення права, толерантно ставляться до думок інших, активно цікавляться суспільним, політичним та економічним життям [1, с. 5].

З метою забезпечення реалізації державної політики в галузі охорони дитинства, недопущення деструктивної поведінки здобувачів освіти у кризових та конфліктних ситуаціях, попередження негативних проявів серед неповнолітніх та профілактики суїцидальної поведінки у дитячому середовищі, формування навичок стресостійкості, конструктивного розв'язання проблем, безпечної поведінки та попередження самогубств серед здобувачів освіти в закладі освіти розроблено план заходів.

Національно-патріотичне виховання є складовою виховного та освітнього процесу, головною метою якого є набуття молодими громадянами соціального досвіду, готовності до виконання громадянських і конституційних обов'язків, успадкування духовних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин,

формування особистісних рис громадянина Української держави [4, с. 282].

Національно-патріотичне виховання наскрізно пронизує весь освітній процес, базується на національній історії, знанні та відстоюванні своїх прав, виконанні конституційних і громадянських обов'язків, відповідальності за власне майбутнє, добробут та долю країни, охоплює всіх учасників освітнього процесу, сприяє формуванню у здобувачів освіти та утвердженню у педагогів і батьків національних та загальнолюдських цінностей, особистісних якостей, що притаманні громадянину України.

Здобувачі освіти ліцею беруть активну участь в громадському житті закладу і класу. Діти є досить активними та охоче беруть участь у різноманітних шкільних конкурсах і змаганнях. Результатом роботи співпраці класного керівника та активу учнівського самоврядування є демократичні стосунки у колективі, організація та проведення свят, виховних годин, конкурсів, створення дитячих проєктів, акцій.

За планом виховної роботи проводяться різноманітні заходи та форми роботи з реалізації Концепцій національно-патріотичного та громадянського виховання в закладі освіти, зокрема:

заходи до Дня Незалежності України; Дня захисника та захисниць України; Дня Гідності і Свободи; Дня пам'яті жертв Голодомору; Дня Збройних Сил України; Дня вшанування захисників Донецького аеропорту; Дня Соборності, Дня пам'яті жертв Голокосту; Дня пам'яті героїв, що полягли під Крутами; Дня Героїв Небесної Сотні; Дня єднання; Дня українського Добровольця; Дня пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні; Дня Героїв тощо [3].

Всеукраїнська акція «Засвіти свічку», Акція пам'яті «Флешмоб пам'яті за загиблими унаслідок збройної агресії РФ». Флешмоб Мандруй Україною до Дня туризму, челендж до Дня Української хустки, Відеочелендж «Дякую ЗСУ за мирне небо», інформаційна акція «Я маю право...», флешмоб на захист української мови «Без мови немає держави», флешмоб «Об'єднані Україною» (до Дня

єднання), Акція «Нескорені. Пишаємося, боремося, чекаємо», Флешмоб «Вишиванка – мій генетичний код» тощо [3].

Створено стенди мужності та відваги: «Захисники та захисниці України – випускники нашої школи», «Герої нашого часу».

Проведено конкурси малюнків та плакатів. Організовано зустрічі з військовими та волонтерами. Уроки звиятиги по класах «Сила нескорених!», «УПА – героїчна боротьба в історії України», «Перемога в ім'я життя», «Збройні сили України – захисники і опора країни», «Україна. Поступ свободи», «Мужність та відвага крізь віки», «Героїзм українських волонтерів», «Доброволець – герой сьогодення», «Народ мій завжди є, народ мій завжди буде», «Пам'ять заради майбутнього», «Нація нескорених: від козацтва до сьогодення». Заходи до дня державного Герба та Гімну України [3].

Заходи в рамках місячника громадського виховання, зокрема проведено година спілкування по класах «Права і обов'язки членів родини. Родинні традиції і цінності», історично-літературна композиція «Україна – серце Європи», волонтерські акції «Маскувальна сітка», «Зігрій захисника», «Смаколики для поранених захисників України», «Окопні свічки» [3].

Заходи в рамках місячника військово-патріотичного виховання, зокрема створено в бібліотеці ліцею інформаційний куточок «Партнерство заради миру» проведено тренінгове заняття «Надання невідкладної допомоги пораненому», волонтерська акція «Від дитячого серця на фронт!», військово-польові збори одинадятикласників тощо.

Провідна роль у вихованні здобувачів належить класним керівникам та практичному психологу ліцею. Вони протягом тривалого часу спостерігають за здобувачами освіти свого класу, вивчають їх індивідуальні особливості, інтереси, здібності й нахили, контактують з батьками, знають виховний потенціал кожної сім'ї. Це дає їм змогу організувати національно-патріотичну, правознавчу та виховну роботу на належному рівні.

Література

1. Бондаренко Н. В., Косянчук С. В. Національно-патріотичне виховання у контексті сучасних викликів: методичні рекомендації. Київ: Фенікс, 2022. 64 с.

2. Обласна цільова соціальна програма національно-патріотичного виховання у Рівненській області на 2021–2025 роки. URL: <https://www.rv.gov.ua/npas/pro-oblasnu-cilovu-socialnu-programu-nacionalno-patriotichnogo-vihovannya-u-rivnenskiy-oblasti-na-2021-2025-roki-365-2021>

3. Офіційна сторінка Обарівського ліцею на Facebook. URL: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100057288556698>

4. Старжець В. І. Виховний потенціал молодіжної політики ОУН в умовах сучасної інформаційної війни. *Zaporizhzhia Historical Review*. 2022. Вип. 6(58). С. 280–286.

Ivanova Roksolana Yuriyivna,

Ph.D. in Law, Associate Professor,

Professor of the Department of International and European Law,

Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law,

Khmelnytskyi, Ukraine

METHODOLOGY OF DEVELOPING FISCAL LITERACY IN CIVIC EDUCATION: LEGAL ASPECTS AND THE ROLE OF INTERNATIONAL TAX ORGANIZATIONS

In the modern era of globalization, technological advancement, and democracy, civic education must go beyond traditional functions of shaping national identity and democratic culture. Civic education must rise to the challenge of forming fiscal literacy, which is essential in transitional economies like Ukraine that are still developing trust in their public institutions and tax systems.